

Observatoriu ese de doue ori in
septemana, Mercurea si Sambata.

Pretiulu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multa pe anu; — trimis cu post'a in laintrului monarhiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. seu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. seu 11 franci. — Numeri singuratici se dau cate cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politico, national-economicu si literariu.

Anulu IV.

Nr. 102.

Sibiu, Sambata 19 31 Decembre.

1881.

„Observatoriulu“

diariu politico, national-economicu si literariu
intra cu 1/13 Januariu 1882 in anulu alu
cincilea alu vietiei si activitatiei sale.

Redactorulu proprietariu alu acestui organu de publicitate, multiamecesc onorabilul publicu romanu si mai de aprópe domnilor abonati, cari din cum l'au primitu dela inceputu, cunoscendu'i multu mai de inainte program'a in tóte partile ei si tóta tendenti'a, au si remasu constanti intru sprijinirea si incuragiarea lui, spre a continua pe calea apucata, cunoscuta prea bine din nenumerate comunicatiuni si manifestatiuni anteriori.

Micu este spatiulu de care dispunemu, că-ci elu stà in proportiune cu midiulócele materiali; legionu inse este numerulu cestiunilor vitali, atatu pure politice, cătu si national-economice, inca si literarie; tocma inse din aceste cause redactiunea s'au adoperatu a face tóta possibil'a economia cu spatiulu, spre a resvera partea lui cea mai mare pentru discussiunea cestiunilor si comunicarea evenimentelor de interesu superioru, si cea mai mica pentru sciri efemere, passagere, de interesu momentanu. Aplicarea acestui metodu in redactiune este mai grea, dupa noi inse corespunde multu mai bine actualelor lipse si cerintie. Publicul nostru nu se afla in fericit'a stare a lectorilor din alte tieri mai fericite, că se'i remana timpu mai multu de distractiune; destinul romanului este: labóre continua si grea pentru existentia, meditatiune asupra viitorului.

Acestea premisse, deschidemu pe anulu 1882 prenumeratiune noua, totu cu pretiurile cunoscute, puse in fruntea diariului, adeca

pe 12 luni . . . v. a. fl. 8
pe 6 " . . . v. a. fl. 4

atatu in laintrului monarhiei, cătu si in tieri straine; observam in se, că in afara din monarchia si anume in Romania se pote abona „Observatoriulu“ in locu de 10 fl., cu pretiu scadiutu de 8 fl. pe unu anu intregu si cu 4 fl. pe 6 luni numai la postele locali, din patri'a propria, de unde se inaintedia immediatu la oficiul postei reg. din Sibiu.

Spre a ne poté regula cu numerulu exemplarilor de tiparit, rogamu pe domnii abonati, că se binevoiesca a'si innoi prenumeratiunile cătu mai curendu. Modulu celu mai usioru si mai siguru de prenumeratiune este cu asia numite mandate (asemnatiuni) de posta, in dosulu carora fiindu spatiu de ajunsu, adresele se potu serie exactu si curat.

Redactiunea.

Espositiune de vite din tóta Transilvani'a.

Doi proprietari de frunte luandu initiativ'a la Clusiu in tómn'a trecuta, prin unu apelu caldurosu si bine motivatu se addressara cătra toti locuitorii economi si tineritori de vite din tóta Transilvani'a, invitandu'i că se se prepare pentru o espositiune de vite, precum nu s'a mai vediu niciodata in acésta tiéra si dora nici airea.

Era timpulu supremu că se cugete cineva, că se cugete multi, ba toti că unulu la acesta ramura principale a economiei nationale. Dicemu ramura principale. Iti dà cineva proprietate de 10 ori 100 de jugere pamentu bunu: ce si cătu folosu vei trage din elu, daca iti lipsescu vitele de injugatu si de inhamatu? Cu ce'ti vei tinea si imbraca famili'a că agricultor, fara vaci cu lapte, fara oi si rimatori?

Inainte de anulu 1848 erau in Transilvani'a celu puçinu intreitu mai multe vite cornute, copi-

tate, lanose, rimatórie, de cătu se afla astazi. Natur'a cea delosa si muntosa, forte bogata de plante nobili bine nutritórie, aratase locuitorilor cu degetulu seu dumnediesc, care ramura a economiei se o cultive mai cu de adinsulu, cum se folosesc mai bine darurile mamei nature. Dara inca inainte de anulu 1848 se prasisera in Transilvani'a nisce ómeni to be de invetati, veniti de pre la universitatile din Germania cu capetele pline de scientia că unu uleu (cosiu) de albine incarcatu de faguri, inse fara miere. Acei ómeni aflara, că tinerea de atatea vite de tóte speciile ar fi economia cea mai barbara, precum nu se vede in tóta Germania, in fine cereau că acea economia de nomadi, economia selbatica, se fia curmata, locurile de pascatu si de facutu nutritiun se fia strimtorate in favorea agriculturi, cu alte cuvinte: ómenii se tina vite multu mai puçine, dara se faca araturi si semenaturi indoitu si intreitu mai multe. Adeca se tréca dintr'unu estremu in altulu, daca estremu era. Nu vom uita niciodata o scena dela 1839 intemplata la Brasovu, unde unu domnu anume Schneider venitu cu unu altulu dela Berlin, ne spunea asupra mesei cu mare mirare despre unu „scandalu“ ce veduse elu in acea Sambata in piatia, adeca cătiva tigani si tigance din suburbea inferiora cumparasera căte $\frac{1}{4}$ sau căte $\frac{1}{2}$ de mielu, că se aiba pe Domineca. Si adeca ce? dle Schneider? Cum pote suferi polit'a că tigani se cumpere carne de mielu, candu la noi in Berlin asia ceva e delicate, că se vede numai pe mesele familiilor de rangu inaltu si forte bogate.

Din caus'a economiei de vite mai virtosu romanii suferau, anume in Sasime, adeverate persecutiuni. Cá se'si cumpere pamenturi de aratu pe la comunele sasesci sau romano-sasesci, nu li se permittea, de cătu cu cea mai mare greutate, cu inplinire de forme adesea impossibili; dara nici vite nu erau suferiti se tina, decat numai că din gratia, că o vaca sau 4—5 oi de familia si doi bouleni baligati, ori doue mărtioge de cai cu ceva mai buni decat ai tiganilor de corturi. De alta parte inse si romanii isi resbunau cumplitu prin ocuparea pasiunilor in munti si prin tinere de turme si ciurde pe campile Romaniei, in Bulgaria si Dobrogea, precum nu se vedeau nici chiar pe pustele Ungariei. Intr'aceea sasimea producea atatea cerealii si mai virtosu grane curate, frumose că aurulu, in cătu nici familiile loru nu erau in stare se le consume, nici in piatile oraselor nu se cumparau si ajunsera, in cătu galet'a (64 cupe de Ardealu) grau frumosu si greu de căte 125—130 gr de Vien'a nu se potea vinde nici cu 2 florini moneta conv. Sute si mii galete de grâu ilu mancau dintr'unu anu in altulu gârgaritiele prin granariele loru. A face comerciu cu cerealii din Transilvani'a in afara nu potea fi nici vorba, candu in vecin'a Romani'a granele se incingeau si mucedau prin gropi, in care erau tñute. Daca economia de vite a romanilor era economia de nomadi, apoi agricultur'a cea „civilisata“ a sasilor si a cătorva proprietari unguri era a unoru ómeni inbuibati de teorii straine, aplicabili ori unde airea in tieri plane, in tieri poporate indoitu si intreitu mai bine de cătu ale nóstre si spalate, celu puçinu in parte, de vreo mare, dara niciodata in o tiéra că Transilvani'a inchisa mai din tóte partile de munti inalti că o cetate. Destulu atata, că intre anii 1840—48 s'au pusu temeliile la ruinarea economiei de vite, era dupa aceea si mai alesu de 15 ani incoce o ruinara mai de totu prin mesuri agrarie, a caroru reutate incepura se o simtia si se o védia insii proprietarii mari.

Dara despre starea actuale a economiei de vite in altu Nr. mai pe largu.

Conflictulu s'a impacatu.

Conflictu? Ci că acum, dupa ce'lui impacara, ai nostri, adeca cei din Vien'a si B-Pest', nu'i mai dicu conflictu, ci incidentu; proba invederata, că dupace noulu ministru de externe c. Kálnoki isi ocupă postulu, reduse tota acea afacere la adeverat'a ei valore. O simpla nota a ministrului de externe Statescu adressata ministrului plenipotente Balaceanu la Vien'a, citita comitelui Kálnoky, fu de ajunsu că escel sa se declare, că incidentul s'a terminatu si că bun'a intielegere dorita intre Austro-Ungaria si Romania s'a restabilitu. Si care este simburele acelei note? Eca'lu in cîteva cuvinte. Gubernul Maiest. Sale c. et r. s'a simtitu vatematu prin unele passage din discursulu de tronu alu Maiest. Sale regelui Romaniei; dara gubernul Maiest. Sale n'a crediutu că acelea cuvinte voru fi interpretate că vatematórie, că-ci densulu care scie apretia binevoitoriele sentimente ale monarhiei austro-unguresci, nici că a cugetat vreodata că se o vateme cu ceva. Acesta declaratiune (asia'i dicu toti) a indestulatu deplinu pe com. Kálnoky si pacea e gata. Noi inse suntemu datori se ne recapitulam totu decursulu acestui conflictu in ordine chronologica, pentru că dora vomu prinde firul acestei misiellii.

In 15/27 Nov. se pronuntia discursulu de tronu in Bucuresci si coprinsulu lui se telegrafézia in tóta lumea. Ambasadorulu austriacu din Bucuresci tace. Trecu dile la midiulocu; in fine com. Hoyos primește dela Vien'a o depesia, in care i se comitte, că se curme relatiunile personali cu cabinetul regelui Carolu, margininduse numai la afaceri absolutu necessarie. Dara precum ati vediu din desbaterile camerei romane, c. Hoyos nu a comunicatu nicidecum acea depesia cu ministeriul romanescu, ci acesta o afisea numai din diarie, prin urmare avea dreptu se o ignore cu totulu, daca nu intreveniau interpellatiunile. Dara n'au ignorat'o bursele, capitalistii, plutocratii si tóta dróia de publicisti jidovi si unguri din monarchia. Intre acestea c. Hoyos se intorce dela St. Petersburg si Berlin la Vien'a, unde chiamă indata pe c. Hoyos. Acesta din partea sa inainte de plecare merge la ministrul Brateanu, si dupa o intielegere prealabila dà oficiul in modu provisoriu baronului Salzberg pe langa instructiune clara, că dn. consiliariu se continue a comunica cu gubernul Romaniei in tóte afacerile, in scrisu si in persona. Este deci invederatu, că relatiunile diplomatice in Bucuresci s'au restaurat de facto, inainte de a pleca c. Hoyos la Vien'a, sau si mai exactu: ele in realitate nu s'au curmatu nicidecum, pentru că c. Hoyos nu facuse usu de acea depesia nefericita venita lui dela Vien'a, ci asteptase in pace, pana ce va ajunge noulu seu „Chef“ com. Kálnoky la Vien'a, că se'i dea instructiuni precise. Asia dara tóte sforairele diarielor jidovesci si unguresci aparu acum că totu atatea manopere de specule la bursa. Atata numai, că cele scrise si publicate in sute de mii de exemplarile, adeca tóte balacariile aruncate in fața natiunei romane, asupra tierei si a tronului, voru remanea nesterse si neuitate.

Conventiunea secreta,

despre care atinseram ceva si in Nrulu 101 că inchiajata intre Austro-Ungaria si Russa in dilele cătu a statu c. Kálnoky la St. Petersburg, circulézia in tóte diariile din Europa; de ací inse totu nu poti tñe nimicu la autenticitatea ei; dara ceea ce bate la ochi este, că „Times“ diariulu celu mai mare din Anglia si din tóta Europa, publica acea conventiune nu că primita dela nihilisti, ci de a dreptulu prin vreun omu de ai sei. Conventiunea poate se fia si apocrifa, ea inse totu e forte semnificativa, din cauza că coprinde planuri cunoscute

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prima publicare căte 7 cr., la a dou'a si a treia căte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, addressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

si mai de inainte, de aceea o reproducem si noi dupa o traductiune din Bucuresci:

Cabinetele din Vien'a si St. Petersburg au aprobatu urmatorele negotiari ale comit. Kálnoky in Petersburg, incepute de dn. Giers dela Danzig. Acésta invoiéla are de scopu se asigure pacea si siguranti'a in peninsul'a balcanica, ceea ce este totu asia de importantu pentru interesele celor doué imperii vecine, că si exact'a aducere la indeplinire a tractatului dela Berlinu.

Dispozitiile protocolului suna:

Art. 1. Prosperitatea si stabilitatea ordinei in Bosni'a si Hertiegovin'a ceru neaperat'a man-tinere in permanentia a mandatului austro-ungaru.

Art. 2. Spre a asigurá mai multu independentia Serbiei si Muntenegrulu, sunt a se fortificá mijlocele lori economice si a se suprimá agitatiiile interne si externe ale acestoru principate, cari aru potea prejudecá siguranti'a loru. In aceste stăruintie gubernulu austro-ungaru va secundá principalele dupa potintia.

Art. 3. Executarea dispositiei tractatului din Berlinu, relativu la jonctiunea liniilor ferate austriace si otomane prin Serbi'a si Bulgari'a, se se aduca la indeplinire cu tóte midiulócele.

Art. 4 e menitu a regulá navigatiunea pe Dunare in interesulu statelor riverane.

Art. 5 recunoscere marea insemnatare, ce punu cabinetele din Vien'a si St. Petersburg pe deplin'a independentia a Romaniei, acarei garantia mai importanta zace in raporturile cordiale ale Romaniei cu poterile vecine si in suprimarea toturor incercarilor revolutionare ce aru potea intrerupe acestea raporturi.

Art. 6. Gubernulu austro-ungaru va da si de ací inainte ajutoriulu seu principatului Bulgariei spre a se organisá pe o baza conservatória. In casulu unei impreunari a Rumeliei orientale cu Bulgari'a, acésta trebuie se se faca intr'un modu, că popórale vecine se fia ferite de ori-ce nelinisce si se nu participe elemente revolutionarie.

Art. 7. Cauta se se puna capetu anarchiei permanente din Albani'a pintr'o organisare provinciala, dupa cum s'a prevediutu la Berlinu, si dupa potintia se se indeplinesca dorintiele locuito-rilor Albaniei.

Art. 8. Ambele poteri contractante, care dorescu numai pacea generala, voru oprí se intre o alta potere in afacerile peninsulei balcanice si se voru opune la asia ceva.

Art. 9. In casu candu comunicatiunea prin peninsul'a balcanica sau intre Marea negra si cea Mediterana, ori liniscea in capital'a otomana s'ar turburá multu, cele doué poteri contractante voru intreprinde impreuna pasii necessari pentru inlatu-rarea acelora dificultati.

Art. 10. Cabinetele de Vien'a si Petersburg sunt pe deplinu de acordu, că canalulu de Suez si Egiptulu se remana sub permanent'a protectiune a toturor marilor poteri.

Art. 11. Gubernulu imperatului Germaniei va fi invitatu se ia cunoscintia de acestu protocolu si se participe la desbaterile, ce se voru tinea in casurile importante ale acestei afaceri.

Art. 12. Modificările ce aru potea urmá prin forti'a impregiurarilor in ordinea stabilita prin tractatulu din Berlinu, voru fi supuse discutiunei toturor poterilor semnatare ale tractatului.

(Semnati: Kálnoky, Giers)."

Cum judeca strainii conflictulu dela Bucuresci?

Indata dupace a spartu acelu conflictu, rogaru si noi pe lectorii nostrii, că se nu'l scape din vedere, că din acela se potu scóte investiaturi mari pentru viitoru. Acum adaogemu, că acelu conflictu s'a intemplatu din voi'a providentie divine. Nu se pote crede cătu de minunatu a deschis acela ochii la sute de mii de ómeni din clasele cele mai competente ale societatiei europene, su-verani, ministrii, diplomatici si politici, comercianti si milionari. O suta de diarie se fia totu cantatu vreo doi trei ani la urechile loru si totu nu ar fi fostu in stare de a le deschide ochii si a'i informá atatá de bine, precum s'a intemplatu prin bomb'a cadiuta cu discursulu de tronu in midiuloculu Europei; apoi restulu propagandei ilu compliní preste asteptare de bine telegramulu vacantului mi-nisteriu de esterne dela Vien'a administratru in acelea dile in modu provisoriu de cătra ministrul de finantie Slavy si de cătra Kállay. "S'a cur-mat relatiunile diplomatice in Bucu-resci!" Atatá le trebuí fricóselor burse, atatá si speculantiloru, si de alta parte la tóte elementele revolutionarie catilinarie, socialiste, comuniste, ni-

hiliste. Desteptata din ametiéla ántaia, press'a europena si capitalistii s'au reculesu iute si dupace s'au informatu de ajunsu, apoi astazi ei rationédia asia: Dunarea e recunoscuta prin tractate solemne că fluviu europénu, liberu si deschis peatru tóte popórale Europei; inse nu numai dela Portile-de feru, ci Dunarea intréga căta este navigabila, adeca incepndu dela cetatea germana Ulm si apoi pe la Passau si Linz inainte preste Austr'a si Ungaria. Daca voi pretendeti controla si amestecu in regulamentarea navigatiunei pe Dunarea inferiore dela Portile-de feru pana la Galati si respective pana la Sulina si S. Georgie, intocma acelasiu dreptu ilu are Europ'a si mai aprópe Germania, totuodata că statu riveranu, se c'nsstringa pe Ungaria, că se reguledie Dunarea, care chiaru si mai in susu de Budapest'a pe la Gönyö numai cu mari dificultati se pote naviga; preste acésta Austro-Ungaria s'a obligat u cátia Europ'a, că se sparga Portile-de feru, éra acum se escusa că nu are de unde se scózia atatéa milioane căte se ceru la lucrari asia de gigantice; daca nu are Ungaria bani, ii are Europ'a, si va sparge ea, sau mai bine tóte staturile riverane in compania, Germania, Austr'a, Ungaria, Serbi'a, Romani'a, Bulgari'a, Russi'a, că-ci tóte acestea au parte la Dunare. Adeverul in se este, că Ungaria nu voiesce se sparga Portile-de feru, că-ci atunci aru veni din marea negra orice corabii straine pana la B.-Pest'a, cu marfi si cu bani milioane.

"Le Nord" diariu francesu de mare auctoritate, in Bruxell'a capital'a Belgiei, dara organu alu gubernului Russiei si "National Zeitung" din Berlin comentédia statulu cestiunei in termini aspri, dara nemeriti, precum urmédia (traductiunea loru dupa "Binele publicu"):

"Proiectele de addressa că respunsu la discursulu tronului, supuse camerelor romane, insista prin termini forte energici, asupra mantinerei libertati Dunarei. Acésta este unu interesu nu numai romanu, dara chiaru europénu, pentru care tóte poterile au se'si consacredie solicitudinea loru, si care de altintrele se gasesce espressu in tractatulu dela Berlin.

Pe acestu terenu prin urmare, Romani'a pote se se incredintiedie că nu va remanea isolata apandu-si aceea-ce cu dreptu ea considera că unu dreptu alu seu. Din partea sa, Austro-Ungaria protestandu din a sa dorintia de a mantine libertatea Dunarei, lucrulu e possibilu a se sférsi printr'o intielegere, asia cum se se impace diversele pretentiuni in presentia.

Resistentia Romaniei in contra preponderantie monarhiei Habsburgiloru asupra Dunarei de josu, gasi unu ajutoriu cu totulu neasteptat in congressulu comercialu germanu. Fara indoiala că Romanii numai ací nu s'au gandit se gasescă unu aliatu. Delegatulu orasului Ulm la congressu a spusu că Dunarea, de si in parte e unu fluviu germanu, totusi prea puçinu este utilizatu pentru transactiunile comercialu germanu. D. Magirus — asia se numesce delegatulu — esplica fenomenul, pe care ilu semnalédia, prin obstacolele pe cari Ungaria le-aru fi punendu liberei navigatiuni a fluviului; elu obiectédia Unguriloru, că au voit se monopolisedie Dunarea in profitulu loru esclusivu, silindu-se a mantine piedicile, pe cari le intalnescu pavilionele*) straine pe densa, si de aceea si regularea curgerii fluviului la Portile-de feru, lucrare confiata de Europ'a Austro-Ungariei, n'aru fi facutu — dice d. Magirus — de atatia ani nici unu progresu.

De siguru că poterile au fostu insielate in prevederile loru, candu s'au hotarit in 1871 se lase pe man'a monarhiei Habsburgiloru grijea de a departa obstacolele de cari se isbesce navigatiunea la Portile-de feru; ele sperau că dandu directiunea lucrariloru de facutu unei singure poteri, in locu se fia impartita intre tierurile, dupa cum se hotarise mai inainte, oper'a de regulare s'aru indeplini mai curendu. Asta sperantia nu s'a realizatu. In urm'a unei intielegeri luate intre gubernulu din Vien'a si celu din Pest'a, acesta din urma isi a luat singuru sarcin'a, pe candu celu din Vien'a s'a angajatu cu construirea calei de feru dela Arlberg. Constructiunea acestui drumu de feru a inceputu; pe candu starea Dunarei este mai totu asia la Portile-de feru, că si acum 10 ani.

D. Magirus a mai relevat si acestu faptu de siguru forte singularu, adeca, că cheltuielile de transportu dela Ulm pana la Constantinopole se ridica la 15 la suta pe calea directa a Dunarei, prin Vien'a si Sulin'a, pe candu pe calea multu

*) Corabiile.

mai lunga Mannheim, Rotterdam, Londra, nu costa de cătu 6 la suta. Resulta de aci, că o mare parte din traficul marfuriloru dintre Germania de sudu, Rinu, Elvetia si Francia de o parte si tierile dunarene de alta parte, se face pe calea Mediteranei, in locu se apuce drumulu firescu si dreptu pe Dunare. In faç'a acestei situatiuni, congressulu de comerciu germanu reclama o actiune energica a Germaniei, pentru că se departedie cu se cari au adus asta situatiune, cause, cari trebuie cautele partialu in réu'a vointia a Ungariei facia cu libertatea navigatiunei pe Dunare. Acésta apre-tiare implica neaperat o ostilitate forte marcata cătra pretentiunile Austro-Ungariei relativu la supravegherea aplicatiunei regulamentelor de navigatiune pe Dunarea de josu. Va se dica, cu deosebire incredere nu are in Ungaria, si fiindu-că acésta obicinuitu reusiesce a face se prevaledie vederile sale in decisiunile ce trebuie luate in comunu, lucrarea lui Magirus si aprobarea ce i-a dat'o congressulu, incepndu a face se se nasca in Germania o miscare destulu de pronuntiata in contra cererilor formate in favórea Austro-Un-gariei in famosulu ante-proiectu alu comisiunei dunarene.

"National Zeitung" din Berlin se intréba, daca Ungaria, "Atotu-poternica in monarhia austro-ungara", nu va exploata in profitulu seu situatiunea pe care aru avé-o, daca i'sar acorda presedinti'a cu votu preponderante in viitora comisiune micsta. Pentru remedierea acestui inconvenientu, fóia berlinesa propune de a se admite la acésta comisiune Germania cu titlu de statu tiermurénu alu Dunarei; "presenti'a acestei poteri — dice ea — in comisiune aru garanta paz'a intereselor libertatii de navigare si executarea dispositiunilor internationale privitoré la acestu mare fluviu; ea aru face se dispara in acelasi timpu dificultatile cari decurg din pretensiunea Austriei de avé presedinti'a cu votu preponderante in comisiune, pretentiune, care nu se pare in adeveru neconciliabila cu situatiunea statelor dunarene". Merge pana a dice, că admissiunea Germaniei in comisiunea micsta că statu tiermurénu alu Dunarei de susu, aru implica si admissiunea Russiei, tiermuréna a Dunarei de josu; nu e locul in se deocamdata de a se opri multu in faç'a propositiunei diariului berlinesu, care este o instigatiune individuala.

Lucrul este asia, că miscarea pornita din initiativ'a congressului comercialu germanu, permite Romaniloru de a constata inca odata, că ei nu sunt isolati in cestiunea Dunarei si acésta constatare, dandu-le convictiunea că causa n'ar fi lipsita de triumfu, nu pote decat se i' disputa favorabil facia cu ori-ce combinatii, care aru asigura in practica respectulu principiului pe care ei nu voru se'l lase legitimu a fi periclitatu.

Cum e buna dio'a, e si multiamit'a.

Sunt multi ani de candu "P. Lloyd" organu alu plutocratiei si alu toturor renegatiloru, se folosesc de tóte ocasiunile spre a'si versá ur'a sa cea mai intensiva ce spumega de resbunare, asupra natiunei romanesi preste totu, asupra Romaniei in specialu. In timpul din urma ajunseramu, că se vedem cu diariile unguresci isi iau parola de di relative la Roman'a dea dreptulu dela "Pester Lloyd". De aici apoi s'a latitu scirea, că "Pester Lloyd" ar fi totuodata si organu alu ministeriului austro-ungurescu de esterne din Vien'a. Multu timpu in Bucuresci nu s'au observat mai de locu spuscatiunile publicate asupra Romaniei in BPest'a, Aradu, Oradea, Clusiu, etc.; ba ce e mai multu, vedea romani din Romani'a cu unguri din Ungaria si Transilvania portandu-se de braçiu, mancandu si bendu, jocandu la carti, petrecându pe la apele minerali si la asia numite sport-uri, éra dn. V. fostu consul la BPest'a, nu avea cuvente de ajunsu că se laude nobil'a educatiune a cavarlerilor magiari, frumseti'a si amabilitatea damelor magiare, si tóte acestea intr'un resfutu, pe candu diariile unguresci erau pline de injuraturi ordinari asupra totu ce e romanescu. Dara ce dicea dn. V. si altii? Mojici de romani ardeleni si banatieni sunt de vina, că nu sciu se se pórte cu ungurii, se tragu că ursii in vezuinele loru si alte multe.

In fine ur'a invecita demonica inspira si de astadata pe "P. Lloyd", buna-óra că si in anulu 1877 că se se demitta la insulte audite numai in cărciumele de "Betyari" de pe pustele Ungariei, numindu demnitatea de rege alu Romaniei "mojicia regala", satelitul din Balcanu; de ací incolo insulta pe Roman'a de verme, carei ii lipsesc osulu spiniarei si in fine o amerintia cu pedepsirea arogantiei.

Acestu limbagiu fă prea multu chiar si pentru „Timpul” organu alu partidei conservative. Deci elu in Nr. 273 din 13/25 resaluta pe „P. Lloyd” si pe toti aceia, in alu caroru nume injura si ame-rintia, cu acestea complimente:

„Eita ce avemu de ascultatu din partea organului oficiosu ungurescu. — „Bange machen gilt nicht“ *) — dice unu proverb nemtiescu. Numai daca n'amu scă in ce disproportiune stă laudarosi'a magiariloru cu poterea loru, insanitatile statistiche ale organelorloru ar avea pote oare efectu asupra-ne.

Din nefericire pentru oficiosulu dela B.-Pest'a, nu vomu fi nici-odata in situatiunea de a avea de regulat singuri cestimile dintre noi, de si chiaru in casulu acesta nu prea suntemu in stare a suspece témă de vitejii'a magiara.

Vitejii'a la distanti'a cuvenita e unu lucru comodu si admirabilu. De aprope nu prea e de séma. Canele care latra multu nu muzica, dice unu proverb; si prea facu gura foile unguresci, pentru că dintii se nu le fia parte scosi de multu, parte stirbi.“

Corespondentie particularie ale „Observatorului“.

— In colónele acestui diariu s'au mai publicat la timpulu seu de döue-ori informatiuni despre pro-cessele agrarie si preste totu despre starea locuitorilor romani rupti impreuna cu teritoriul loru din Moldov'a si incorporati la Secuimea din Transilvani'a in dilele Mariei Teresiei. Cu tóte acestea ne mai veni de acolo unu memorialu din Tölgys cu doto 15/12 1881, subscrisu in numele comitetului bisericescu de domnulu parochu Michailu Dobreamu si domnulu curatoru Joanu Spiru, din care pentru nespus'a strimitore de spatiu facem locu partilor principali:

„Locuitořii din limitea Moldovei asediati preste scursurile apelor pravale cätra Moldov'a, pâna la imperatés'a Mari'a Teresi'a erau colonii Moldovei. Sub acésta imperatésa, nu se scie din ce cause, inpingându-se limitea dela scursurile apelor cale de vreo döue ore cätra Moldov'a, acesti locuitořii au fostu incorporati cu tóte hotarale loru la Transilvani'a, sub ingrijirea comandei regimentului secuiescu, sub care pe lângă forte mica taxa nu au fostu opriti a lazui, a estirpă vastele si seculariele paduri, ba din contra, erau indemnati, că se'si faca locuri de pascuatiune pentru vite, de fenu, de aratu si semenatu pentru existenti'a loru. Acesti locuitořii față cu iobagii din Transilvani'a erau in sinulu lui Avramu, pâna candu spre nenorocirea loru acelu teritoriu dupa desfintarea in an. 1851 a regimentului secuiescu, a fostu datu secuiloru, salvo jure alieno. Dupa-ce incapa in manile presentilor posesori, acei locuitořii rupti incóce din Moldov'a, totu se considerau pe sine de proprietari pe locurile si hotarale castigate din padurile secularie cu sudore crunta in cursu de 70 si respective 90 de ani. Dara comitetul municipal secuiescu nu i lasă in pace, ci incera tóte caille spre a'i supune la taxe si alte angari iobagesci, a face din ómeni liberi si paciuiti, iobagi nefericiti. Vediendu locuitořii romani că pe alta cale nidecum nu potu scapă de impilare, in an. 1870 au recnrus la unu midulocu prevediutu in legea urbariala, au rogatu adeca pe ministerulu ungurescu se le permitta a'i rescumpără drépt'a loru proprietate cu bani. Audiendu acésta secuui, s'au facutu focu asupr'a loru. Dara o consultare indelunga, asupritii locuitořii trimisera unu representante alu loru la onor. dn. advokatu dr. Joanu Ratiu in Turd'a si s'au invotu cu dsa, că se le apera caus'a. Dara o lupta incapatinata de 11 ani, care'i scose peri albi din capu, in fine aduse pe secui acolo, că se se impace cu romanii, dara dreptulu pascutiunei totu mai este in procesu la curtea inalta.

Regiunea de care vorbim, are la 10.000 suflete, din care celu multu 1000 sunt amestecatura de limbi, anume in passulu Tölgys (Stejari). Acolo secuui se incercara se deschida romaniloru si o scola numita comunala, adeca magiara pentru romani. Intr'acea romanii isi facura in cursulu aniloru unu fondu bisericescu de 3000 fl. si pentru scola de 1000 fl. Dara acestea mai sporindu acelea capitaluri, au infinitati scola cu 3500 fl. apoi se apucara de o biserică mare si de casa parochiala, la care li s'au cerutu pâna acum vreo 7 mii fl., căci singuru loculu ii costase 1800 fl. Cas'a parochiala e gata, nu si biseric'a, unde li se mai ceru bani multi. Escel. sa dn. mitropolitu dela Blasius iau ajutatu pe cătu i-a fostu prin potintia pe lângă nenumeratele ajutoriile care i se ceru necontentu din cele mai multe parti ale archidiecesei. Ómenii au cadiutu si la mil'a Maiestatiei Sale, precum érasi cadu si acolo sute de biserici de tóte confessiunile religiose. Din colectele facute inca au intratu ceva bani, dara cu atâta nu voru fi in stare se'si védia biserică gata pe din afara si in lăintru; de aceea se róga si pe calea publicitatiei, că crestini si romani cari dorescu salvarea unei parti considerabile a elementului romanescu de perire, se binevoiesca a'i ajutá. Totuodata comunica si listu catoruva donatori generosi, precum: onor. domni Joanu Spiru comerciant in Tulgesiu 1000 fl. (o mili), Arendasiul Ciontu din Moldov'a 100 fl., Gavriliu Nica Bicasu 50 fl., Const. Sioerec neguigatoru din Moldov'a 100 franci, Lázár Jacobu comerciant rom. catolicu din Tulgesiu 50 fl.

— Dela Fagarasiu avemu de dato 23 Dec. a. c. alta corespondentia de 1 cõla scrisa pe patru feje, despre deselete suspensiuni si cercetari disciplinari la care a fostu supusu, mai este si acuma unu dintre pretorii (subprefectu, szolgabiro) din acelu comitat.

*) Proverb nemtiescu; romanesce curat: „Nu me temu de tine“. Red. Obs.

Corespondentele arata, că caușa acelu pretor s'a pertractatu mai in urma in siedinti'a din 7 Novembre si in cea din 12 Dec. a comitetului administrativ. Veti dice că secururile acelu pretor nu merita atâta dorere de capu. Si noi dicem, că acea caușa nu merita o cõla désa, căci pentru asia ceva publicului ii lipsesc patienti'a. Blasemati de natur'a acelora sunt in a cesta epoca lucruri de tóte dilele, scandale, cu care din mare nefericire, lumea s'a dedatu, in cătu si atentiuia i s'a tempit. Dara éca ce pote interessa din tóta acea corespondentie pe publicu.

Josifu Stoica, notariu in Sina-vechia, a denuntiatu la ministerulu de interne pe pretorul Gridi Papp György cu defraudari de bani, cu insielatiuni, cu falsificari de acte, anume de bani ridicati dela cass'a orfanala in numele orfaniloru, coruptiune, venalitate etc. Acus'a fu tramisa la comitatul pentru investigare si informatiune. Comitetul administrativ a delegata din sinulu seu o comisiune compusa din dd. advokatu Joanu Romanu si notariu publicu Gabr. Zágonyi (secuin). Comisiunea investigandu au aflatu, că tóte cele arata de Josifu Stoica sunt adeverate. Caus'a veni érasi la comitetu in siedinti'a din 12 Dec. Stoica denuntiasi si pe vice-comite, la ministeriu, că de si i s'au aratatu de repetitive-ori faptele subordinatului seu pretor, nu a luatu asupra lui nici-o mesura de corectiune. In cătu pentru fiscalulu Frid. Bock, apoi acesta atât in siedinti'a din 7 Nov. cătu si in cea din 12 Dec. a disu: „Domnilor, unde este vorba de crime si unde se vorbesce chiaru de furtu de cai, ar trebui se transpunem actele de a dreptulu la tribunalulu criminalu.“

Actele nu s'au transpusu la criminalu, ci dupa multe sucituri si invertituri s'au transpusu vice-comitelui, că se faca densulu investigatiune noua. Decisiune forte caracteristica acésta! Dara Josifu Stoica a intratu odata in dantiu, este tréb'a densului, că daca nu vrea se cadia elu in cursa cu person'a sa, se lupte pâna la fine.

Saraca „tiér'a Oltului.“ Multe au mai patit locuitořii tei in optu sute de ani si ce puçinu au invetiatu din atâtea vîcuri. Te-au desfintiatu si spulberat de atâteaori locuitořii tei au emigrat si érasi s'au intorsu (Nova plantatio terrae Fogaras); fostai sclava a celor mai cumpliti aristocrati, ai ajunsu apoi pe manile sasiloru, dela ei o parte pe manile comandantilor austriaci, că Bukov si altii, apoi sub varg'a mesopotamilor din Boem'a, éra acuma? Au nu vedi că ti se prepara desfintare noua? Dara deputati tei pe cari iai alesu si la cari teai inchinatu cucerindute, cum iti au de grija?

— Din muntii resariteni ai Transilvaniei, adeca din partile Secuimei dn. notariu Anania V. Moldovanu ne trimisese o corespondentie cu data din 14 Nvbre despre devastatiunile elementare intemplete in asia numit'a Valea-Jadanului, (Zsdán-patak) in 15 Augustu a. c. Noi amu publicat ucelu desastru in unulu din Nrii anteriori; detaliuri asia de merante precum se repetu acum, nu mai incapă, mai alesu acum, candu materialulu ne inbuldiesce din tóte partile. Esentia e, că s'au nimicuitu 26 case, 16 mori, 45 grasduri, 13 săuri, locuri de semenatura 169 jugere; daun'a intréga fu pretiuita prin organele competente la 17.118 fl. 90 cri; ajutoriu pentru acei romani nenorociti le veni dela ministeriu sum'a de 150 fl. (colosal!) si din o colecta au mai intratu 45 fl. = 195 fl. Acesti bani dnuu pretorul Joanu Urziceanu ia si impartit in Novembre la ómenii pagubiti, dupa-ce a impartit daunele in trei clase; totuodata a ingrijit u se restaură drumulu care se nimicise prin esirea apelor. Mai departe laudele date la unele persoňe dela comitatul, care aru fi midiulocit ucelu ajutoriu bagatelu, n'au locu. E strict'a datoria inpusa de legi si de vocatiunea organelor administrative, că tocma in casuri de aceleia se sara dio'a nótpea in ajutoriul celor nenorociti, că de aceea tragu plati din tesaurul publicu, pe care'lui imple poporul. Imperatul că e imperat si are mii de griji si si nótpe si se scola totu pe la cinci óre demâneti'a, archid. Albrecht, că e aprópe de sieptedieci de ani, asia toti archiducii si toti generalii, saru la tóte periculele, alérge si ajuta că cei mai diligenti si zelosi din poporu, ceea ce s'a vediu si deunadi la catastrofa dela Vien'a, că unii archiduci s'au jocatu cu vieti'a, că se scape ómeni de mórte. Se ne desvetiam odata a considera si apretia că gratis actiunea functionarilor publici executata din datorintia(ex officio, ex oportet), căci ei s'au obligat cu juramentu la acésta.

Sciri diverse.

— (Avisu) cătra membrui Asociatiunei transil. pentru literatur'a romana si cultur'a poporului roman din despartiem. XI ingremiatu in vicariatulu Silvaniei. Stimate dnule! Sciindu că St. dvóstra sunteti petrunsi de acea convingere, cumcă Asociatiunea Transilvaniei pentru literatur'a romana si cultur'a poporului roman este uniculu foculariu, care'si respandesce radiele sale luminatórie pe tóte terenurile culturei nóstre nationale, adeca: pe terenulu literaturrei, culturei poporale, industriei si economiei nationale, si că aceste tóte că dintr'unu sorginte isi imprumutéda dela Asociatiune fecunditatea loru apromitiatória de unu venitoriu mai maretu, asia cătu intre impregiurariile si constelațiunile sociali de astazi terenulu de activitate pentru natiunea romana in tóte directiunile vietiei sociale si nationale-culturale singuru numai Asociatiunea Transilvaniei ilu pote indigita pentru fiacare ânima romana invapaiata de dorulu inflorirei natiunei sale — in conformitate cu prea venerat'a recercare a comitetului centralu din

Sibiui adressata de dtto 28 Oct. a. c. cătra directorul acestui despartimentu: avemu onore a ve provocă si fratesce a ve rogă, că considerandu nenumeratate sacifice materiali, pe cari trebuie se le aduca Asociatiunea nôstra pe altariulu natiunei pentru de a suplini tóte indigentiele unei natiuni misere, dara insetate de cultura si démna de unu venitoriu mai maretu — se aveti bu-nateate a succurge si St. dvóstra in calitate de membru aceleia cu petricic'a taxei spre redicarea acestui edificiu al gloriei natiunei romane, si taxele restante pâna in 1 Januariu st. v. a. c. a le transpune la cassariulu despartimentului spect. dnu Georgiu Maior in Sîmleul-Silvaniei, si inca cu atâta mai virtosu, că acel domni membrii cari isi voru refuſ taxele pâna la finea a. c., voru primi gratis pe an. 1882 fóia Asociatiunei, care coprinde in sine tesaurulu de monumente istorice pentru natiunea romana.

Datu in Sîmleul-Silvaniei la 18 Dec. 1881.

Alimpiu Barboloviciu, Valentinu Popu, vicariu for. alu Silvaniei si direct. actuaru supl. despartiment. XI.

— („Caliculu“) fóia humoristica si satirica cu ilustratii, 1½ cõla, octavu mare, va aparé si pe an. 1882 la la 1-ma fiacare luni in Sibiul, cu urmatóriile pretiuri: Pentru Austro-Ungari'a, pe unu anu 3 fl., pe ½ anu 1 fl. 50 cri; pentru Romani'a, pe anu 7 franci, pe ½ anu 3·50 franci.

„Caliculu“, făra indoiéla, cea mai buna fóia romana humoristica si satirica, se citescu cu multa placere. Sunt ómeni, cari l'au cistit de 3—4 ori, si totudeauna au risu. Pentru anulu viitoriu „Caliculu“ promite cu atâta mai multa interesu, cu cătu, lângă cunoscutele materii, va introduce in „Stanu patitulu“ o nouă rubrica, si cu numerulu din lun'a lui Fauru va incepe publicarea unei novele humoristice, de natura social-politica, care jumetate jóca in Transilvani'a si jumetate in Romani'a si va produce risu cu hohote.

Din a. 1881 mai sunt 20 de exemplarile complete, cari se dau cu pretiulu scadiutu à 2 fl. sau 5.50 franci.

Administratiunea Calicului.

— Cadou! „Miculu gratulantu.“ Scriere amusa-nata, placuta si folositória pentru tinerime. Coprinde: oratiuni de felicitare sau gratulatiuni, la: anulu nou dio'a numelui, dio'a de Craciun si la alte ocașii; apoi feluri de corespondentie instructive. Lucrari originale si imitatii, de Joanu Tuducescu, inventiat in Lipov'a. Pretiulu 30 cri v. a. Aradu 1881. In tipografi'a lui Leopoldu Réthy si fiu.

— (Budgetele Romaniei) s'au echilibrat u asa: Veniturile dau 121,500.000 lei. Cheltuelile sunt 121,000 000 lei. Deci unu escedentu de lei 500.000 (Resb.).

— Cu incepere de 1/13 Januariu 1882 „Curierulu Financiaru“ va apare in tóte dilele de lucrul.

Condițiunile in care are a apare acestu diariu sunt aceleia publicate prin tóte diariile din Romani'a care au bine voit u a ne da gratiosulu si bine-voitorulu loru concursu.

In aceste condițiuni, „Curierulu Financiaru“ devine reprezentantulu si aparatorulu toturor intereselor materiale ale Romaniei, organulu miscarei economice romane.

Economistii dara, financiarii, agricultori, comerciantii, magistratii, advokatii, inginerii antreprenorii de lucrari publice, rentierii si tóte stabilimentele economice, financiare si industriale impreuna cu publiculu cu care sunt in relatiuni, voru gasi in „Curierulu Financiaru“ o adeverata si fidela calausa in afacerile loru.

Afara de acésta, prin Regulamentul legei Burselor sanctionat si promulgat de Maiestatea Sa Regele la 2 Decembrie curentu, stabilindu-se ca „cota autentica“ si publicatiunile oficiale ale Burselor si ale Camerilor de Comerciu se se faca, in de afara de Monitorulu Oficialu, si prin „Curierulu Financiaru“, fiacare intielege de ce mare necessitate devine acestu jurnalul financiaru pentru publiculu din tiéra si din strainetate, care, avendu dilnicu „cotele autentice“ si scirile financiare cele mai prospete si mai esacte, are la indemana si elementele cele mai sigure pentru a se conduce cu cunoscintia de causa in operatiunile loru.

„Curierulu Financiaru“ avendu o sectie a nume insarcinata cu collectarea toturor tragerilor la Sortiu din tiéra si strainatate, va distribui că „premiu Bulletinul seu de trageri la sortiu“ toturor personalor care se voru abona.

Totu corespondentii dar si amicii „Curierului Financiaru“ carora li s'a incredintat liste de abonamente, sunt rugati a inapoi de urgentia acele liste spre a se potea regula nouilor abonati inscrisi cu 1 Januariu 1882, trimiterea diariului.

Acele din persoňe care n'au potutu a se inscri pâna acum si care ar dori a se abona la „Curierulu

Financiaru cotidianu^a, sunt asemenea rugate a tramele la Administratiunea diariului in Bucuresci Passagiul Romanu Nr. 2, cererea dloru; in preuna cu costulu abonamentului care e pentru Romani'a: 40 franci pe anu si 20 franci pe 6 luni, era pentru strainatate: 60 franci pe anu si 30 franci pe 6 luni.

Pentru mai multa inlesnire a abonatilor din judecie si din strainatate, banii se voru trimite prin mandate postale.

M. Minoviciu,
directorele „Curierului Financiaru”.

— (Alta catastrofa, acum inse in biserică!) In Varsavi'a capital'a Poloniei s'a intemplatu in dio'a de Craciun pe la 12 ore. Biserica S. Anei eră plina de omeni. Unu jidovu pungasiu prinsu cu man'a in busdunariulu unei dame, că se scape de temnitia strigă: Focu, focu! Poporulu spaimantatu luanu-o la fuga si femeile impedeate in afurisitele de rochii strimte si lungi cadiendu cu sutele, alti omeni in urm'a loru, 25 personé remasera mórte, 23 ranite mai greu si mai usioru. De ací se pornira batai si devastatiuni asupr'a jidovilor, care au durat pâna sér'a si in dio'a urmatorie.

Beiusiu, 28 Decembre 1881.

De curendu mi-a cadiutu in mana brosiur'a „A Magyar és Román”, care revoltase diuristica ungarésca indata la apararea ei, acesta brosiura are 59 pag., auctorulu este dn. J. Marcu preotu gr. cath. romanu in Satmariu. Indata la capetu si incepe cu derivarea numelui Román si Rumun, care punctu ilu apera forte nimeritu contra lui Hunfalvi, facindu'l pe acesta ridiculu; aduce argumente valide atât contra lui Hunfalvi, cătu si contra lui Röslar, cari sunt gata a'si bate jocu de romani de si pe cont'a renumelui loru de scriitori celebrii, din cari respira o ura si urgia neimpacata cătra totu ce e romanescu in lume, apoi auctorulu deserie calamitatea financiale a Ungariei că resultatu neincunguriabilu alu sistemului dualisticu si domniei magiare, aréta grósele deficitie in cifre precise, cu o rara исusintia.

Dupa aceste se intorce asupr'a tendentie de magiarisare, aréta svercolirile desperate ale magiarilor de a preface tóte nationalitatile din Ungaria in mass'a poporului magiaru; dovedesce cum acesta tesa contine in sine cele mai mari pericole pentru tiéra.

Tonulu, in care brosiur'a e descrisa, este tóre moderat si crutiatoriu, stilul este forte neted, si limb'a asia buna, in cătu ar face onore si unu unguru nascutu. Dorere inse, că domnulu auctoru in brosiur'a sa a ignoratu cele mai multe cestiuni vitali ce servescu de controversia intre romani si magiari, cum este spre exemplu: cau'a limbei romane in oficie, legea de nationalitate, drepturile romanilor facia de deregatoriile (posturi) din tiéra, facia de institutele nationale, si altele, legea electorale transilvana si arondarea comitatelor pentru paralisarea majoritatiei romane in alegeri, le amintesces numai in trécatu, in fuga mare. Eu credu, că tóte aceste desvoltate in susu numit'a brosiura 'iar fi castigatu aceleia o mai mare latire, si ar fi conferit u mult la ajungerea scopului ce auctoriul si-a prefis. *)

Eu dorescu din anima, că acesta brosiura se conferésca la o sincera impacare a romanilor cu ungurii pe bas'a adeveratei indreptatiri egale; dara me temu, că si acesta că multe altele va fi numai că vocea celui ce striga in desertu, va fi vocea Casandrei celei mute si va suná că toc'a la urechi'a surdului. Dea Domnedieu se me insiele presimtiul meu. **)

Caius.

Siedenti'a publica pentru solemnitatea fundatorului S. Vulcanu tinerimea studiósă dela gimnasiulu de Beiusiu a celebrat-o conformu programului publicat in numerulu mai de aprope alu „Observat.”, in presenti'a unui publicu numerosu din tóte clasele societatiei si din tóte nationalitatatile acestui orasieu. Presedentele societatiei P. Mihutiu a deschis siedenti'a prin o cuventare classica descriindu pe largu scopulu institutelor si anume alu gimnasiului nostru cu exemple si citatiuni din istoria grecilor si romanilor. Toti tenerii au debutat forte bine, era corurile vocale si instrumentale au esecutat cu precisiune piesele loru, in urma conduceriului societatiei S. Marcusiu prin unu discursu

*) Coea ce nu a incaputu in o brosiura a dñului protopopu Marcu, se incapa in alt'a scrisa de altulu, totu in limb'a magiara, si érasi in alt'a publicata in germana, in a trei'a scrisa in frances'a si asia mai de parte. Sarcinile se se impartia, nu totu numai unii auctori si luptatori, era altii multi simplii spectatori că la unu teatru intru tóta comoditatea. Red.

**) Nu te vei insielá, din nefericire. Red.

OBSERVATORIULU

bine nimeritu multiamindu publicului pentru caldurós'a partinire, siedenti'a o declara de inchisa, si publiculu se departă incantatu de cele mai placute suveniru.

idem

Anuntiuri de abonamente

la diariile politice, literarie si beletristice, căte au aparutu in limb'a nôstra dincóce de munti in anulu ce spira, ne vinu din tóte partile si speram dupa Ddieu, că voru continuá tóte si pe anulu ce se apropiu, că-ci lips'a loru incepe a fi simtita si in publiculu nostru, cu tóta concurrentia estraordinaria a diarielor serise in alte limbi, pe care ti le aduce in casa uneori că de pomana. Atata numai, că nu vei vedé o singura fóia straina, carei se'i pese cătu de puçinu de interesele spirituali si materiali ale poporului nostru si se voiésca a inaintá cu caldura si dorere de anima prosperitatea si felicitatea natiunei nôstre, ci toma din contra, multime de diarie straine iti intra in casa, pentru că se'ti insulte originea, se'ti batjocorésca limb'a, se'ti falsifice istoria, se infiltredie otrava in viéta morale, se'ti scótia banii din punga.

Intre celelalte anuntiuri de abonamentu, lasa in suflete o impressiune dorerósa urmatórie aliniate ale fóiei nôstre beletristice „Famili'a”, care intra in anulu alu XVIII-lea alu vietiei sale. „Famili'a” dice:

„La sfîrsitulu anului curentu se va inchiaá anulu alu sieptesprediecelea de candu a aparutu primulu numeru alu „Familiei”. O viéta lunga acesta in conditiunile nôstre literarie, considerandu marea indolentia a clasei mai inteligente, care nu sprijinesce nimicu ce'i literariu. Foi multe s'au infinitiatiu si au disparutu in timpulu acesta, dara noi totusi mai existam, că-ci amu pusu mari abnegatiuni si incordate jertfe in cumpen'a sustinerei acestei foi. Amu facutu acesta, nutrindu sperantia, că si publiculu nostru se va desteptá din letargia sa si va apretiu modestele nôstre nisuntie. Acesta sperantia ne intaresce si acuma, cerendu unu sprijinu mai caldurosu in anulu ce urmédia.

Este trista impressiunea ce ne aducemu astadi din o visita de pe la familiile romane. Că-ci ce vedem acolo? Numai o spoilea de cultura nationala. Damele incepu se pôrte costumuri nationale; dara imbracate romanesc, ele conversédia in limbi straine. Scrierile poetilor nostri zacu ici colo pe mesele din salóne; dara numai pentru că sunt legate frumosu, coprinsulu loru nu prea destépta curiositatea frumoselor nôstre. Intreprinderile nôstre literarie, puçine căte avemu, sunt nisice raritati prin casele romane, dara si acele remanu cea mai mare parte netaiate.

Se nu dica nimeni, că vorbim din interesu personalu. N'amu intemeiatu fóia acesta din motivu de speculatiune, nici in viitoru nu ne conduce acestu indemnu. Potem se probam cu cifre ori si cui, că totu ce amu primitu dela publiculu romanu că bani de prenumeratiune, iamu reintorsu prin fóia. Nici-unu cruceriu n'a imbogatit pung'a nôstra. Nu interesulu particulariu, ci o consideratiune generala ne face acesta impressiune, că-ci nepasarea publicului nostru se estinde facia de totu ce este literatura romana. Si aici facem apel la toti poetii, auctori si redactorii romani de intreprinderi literarie, se afirme, daca este unulu, dela celu mai renumit u pâna la celu din urma, care se fi fostu sprijinitu de cătra publiculu nostru cetitoriu? Daca celu puçinu unu singuru singurelu s'ar gasi, carele ar poté dice, că s'a bucuratu de acelu favoru, noi cestilalit ne-amu dice: „E bine, pe noi publiculu nu ne afla vrednici de sprijinire. Dara celu puçinu este unulu, caruia ii dà concursulu seu materialu. Publiculu nostru dara are gustulu de lectura romana!“ Si acesta ne-ar mangaiá. Dorere inse, că in tóta literatur'a romana nu se afla unu singuru individu, carele ar fi sprijinitu dupa cum ar meritá.

E trista acesta experientia, că-ci astadi gradulu de civilisatiune a natiunilor, ma si poterea loru de viéta, se mesura dupa zelulu cu care ele sprijinesc misicamentele loru de cultura. Aceste misicamente pretotindeni se manifesta prin literatura. Natiunea care nu'si sprijinesce literatur'a, sau nu e capabila de cultura, sau e pornita pe cài de civilisatiune falsa.

E timpulu, că publiculu romanescu se incépa a meditá seriosu asupra acestoru consideratiuni. E timpulu se probedie, că e capabilu de cultura si că voiesce cultura nationala. E timpulu se ésa din intunereculu indolentiei sale si se sprijinésca literatur'a nationala!

Nu voim se facem propaganda in interesulu esclusivu alu „Familiei”. Vorbim in generalu.

Noi romani avem mai multe intreprinderi literarie; aléga'si familiile romane căte una din ele, care le convine mai bine, sprijinésca-o cu caldura, in cătu se nu existe nici-o casa romana, in care se nu gasim si vreo scriere romanescă. Atunci auctori voru capetá unu indemnu se lucrede, atunci literatur'a nôstra va luá unu aventu mai multamitoriu.

Manecandu din acestu principiu, ne luam voia a rogá si noi pe aceia, cari sunt de parere, că si nisuntiele nôstre sunt vrednice de incuragiare, se binevoiesca a tie onorá cu concursulu loru materialu in anulu viitoru si a ne aduná unu numaru cătu mai mare de sprijinitori.

Anii trecuti ne sunt proba, că tindem din ce in ce la perfectionare. Unu numaru mare de colaboratori talentati s'a intrunitu dejá la fóia acesta; acestu numaru in anulu venitoru se va mai sporí.

Preturiile cerealeloru

si altoru obiecte de traiu au fostu la

27 Decembre st. n. in Sibiu:

Grâu, dupa cualitati	1 hectolitru fl.	7.40	8.20
Grâu, amestecat	1 " "	6.20	7.-
Secara	1 " "	5.10	5.50
Papusioiu	1 " "	5.-	5.80
Ordin	1 " "	4.40	4.80
Ovesu	1 " "	2.60	3.60
Cartofi	1 " "	2.60	3.-

Cursulu bursei din Vien'a si Pest'a

in 29 Decembre st. n.

	Vien'a	Pest'a
Rent'a de auru unguresca	119.75	119.80
I emisiune de oblig. de statu dela drumul de feru oriental ung.	91.-	89.85
II emisiune de oblig. de statu dela drumul de feru orient. ung.	109.60	109.50
Oblig. de statu dela 1876 de ale drumului de feru orient. ung.	97.75	97.25
Inprumutul drumurilor de feru ung.	134.10	134.-
Obligationi ung. de rescumperarea pamantului	98.75	99.-
Obligationi ung. cu clausul'a de sortire	98.50	98.25
Obligationi urbariale temesiane	98.75	98.50
Obligationi urb. temesiane cu clausul'a de sortire	97.50	97.75
Obligationi urbariale transilvane	99.50	99.75
Obligationi urbariale croato-slavone	99.50	-.-
Obligationi ung. de rescumperarea diecinei de vinu	97.25	97.75
Datoria de statu austriaca in chartie	77.15	77.-
Datoria de statu in argintu	78.05	78.-
Rent'a de auru austriaca	93.45	93.50
Sorti de statu dela 1860	132.75	133.-
Actiuni de banca austro-ung.	847.-	846-
Actiuni de banca de creditu ung.	354.75	351.50
Actiuni de creditu aust.	359.10	359.20
Serisuri fonciari ale institutului „Albin'a” dela Sibiu	-.-	99.20
Galbini imper.	5.60	5.59
Napoleondorulu	9.42	9.40
100 marce nemtisci	58.20	58.10

Librari'a romana

a lui

W. KRAFFT in Sibiu

recomanda pentru

cadouri de Craciun:

Carti pentru tinerime,
Carti de rogaciune in legatura eleganta,
Poesii, Musicalie s. a.

Din cărti in legatura de lucsu numim mai cu séma:

Acathistieriu (Blasius)	auritu in barsionu	4.-
" " piele	"	1.70
" " pandia	"	1.20
ne auritu " "	"	1.-
Acatistulu (Sibiu)	auritu " barsionu	4.30
" " piele fina	"	2.25
" " negra	"	1.80
Alecsandri V., Teatru in 3 vol.		12.50
Poesii " 2		7.50
" mai noué, vol. III		3.-
Prosa: Caletorii, Studii si Biografii		5.-
Bolintineanu D., Poesii in 2 vol.		7.50
Negruzzi C., Scriserie in 3 vol.: I. Pecatele tineretilor, II. Poesii, III. Teatru		10.-
Seria a classicilor romani, cuprindele operele lui Vas. Alecsandri, Negruzzi si poesiile lui D. Bolintineanu in 12 vol. bross. 25 fl. éra leg. frumosu in 11 volume 32 fl. 50 cr.		
Alessandre B., Compendiu generalu de Statistica		2.80
Alessi Dr. si M. Popu, Resbelulu Orientalu din 1877-1878. Cu ilustratiuni		8.-
Alexi Teochar, Harpa si Caval. Poesii		1.-
Bujoru, Resbelulu franco-germanu din 1870-1871		4.-
Muresianu A., Din Poesiile lui. Auritu 2.50, in pandia 2.-		
50 de istoriore morale pentru baieti si baiete. Cu siése chipuri colorate50

Catalogulu cărtiloru se va trimite la cerere gratis si franco.